

(ร่าง)

พระราชบัญญัติส่งเสริมการค้าเงินธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อ พ.ศ.

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ

พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

ให้ไว้ ณ วันที่

เป็นปีที่ ... ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการค้าเงินธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติส่งเสริมการค้าเงินธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อ พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“การตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน” หมายความว่า กระบวนการศึกษา วิเคราะห์ความเสี่ยงในการเกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชน ความเสี่ยงในการเกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม การละเมิดสิทธิมนุษยชน และความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมในห่วงโซ่คุณค่าขององค์กรธุรกิจ การดำเนิน มาตรการที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันและลดความเสี่ยงดังกล่าว การเยียวยาการละเมิดสิทธิมนุษยชน และความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นแล้ว และการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินมาตรการดังกล่าว

“องค์กรธุรกิจ” หมายความว่า นิติบุคคลประเภทห้างหุ้นส่วน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และบริษัทมหาชนจำกัด ตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕

“วิสาหกิจขนาดใหญ่” หมายความว่า องค์กรธุรกิจที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจการผลิตซึ่งมีรายได้รวมต่อปี เกินห้าร้อยล้านบาท หรือองค์กรธุรกิจที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจการค้าส่ง การค้าปลีก หรือการบริการซึ่งมีรายได้รวมต่อปี เกินสามร้อยล้านบาท โดยอ้างอิงลักษณะกิจกรรม (ประเภทธุรกิจ) ที่ปรากฏในงบการเงิน หรือในหน้าหนังสือ รับรองในกรณียังไม่ได้นำเสนอการเงิน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามการจำแนกประเภทธุรกิจของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

สถานะ ณ วันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๖๘

“วิสาหกิจขนาดกลาง” หมายความว่า องค์กรธุรกิจที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจการผลิตซึ่งมีรายได้รวมต่อปี เกินหนึ่งร้อยล้านบาท หรือองค์กรธุรกิจที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจการค้าส่ง การค้าปลีก หรือการบริการซึ่งมีรายได้รวมต่อปี เกินห้าสิบล้านบาท โดยอ้างอิงลักษณะกิจกรรม (ประเภทธุรกิจ) ที่ปรากฏในงบการเงิน หรือในหน้าหนังสือรับรองในกรณียังไม่ได้นำส่งงบการเงิน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามการจำแนกประเภทธุรกิจของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

“วิสาหกิจขนาดย่อม” หมายความว่า องค์กรธุรกิจที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจการผลิตซึ่งมีรายได้รวมต่อปี ไม่เกินหนึ่งร้อยล้านบาท หรือองค์กรธุรกิจที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจการค้าส่ง การค้าปลีก หรือการบริการซึ่งมีรายได้รวมต่อปีไม่เกินห้าสิบล้านบาท โดยอ้างอิงลักษณะกิจกรรม (ประเภทธุรกิจ) ที่ปรากฏในงบการเงิน หรือในหน้าหนังสือรับรองในกรณียังไม่ได้นำส่งงบการเงิน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามการจำแนกประเภทธุรกิจของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

“บริษัทในเครือ” หมายความว่า องค์กรธุรกิจที่มีความสัมพันธ์กับองค์กรธุรกิจอื่นตั้งแต่หนึ่งรายขึ้นไป ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงของกระทรวงพาณิชย์ที่เกี่ยวกับบริษัทในเครือ

“บริษัทแม่” หมายความว่า องค์กรธุรกิจที่มีอำนาจควบคุมองค์กรธุรกิจอื่นในบริษัทในเครือ ตั้งแต่หนึ่งรายขึ้นไป ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงของกระทรวงพาณิชย์ที่เกี่ยวกับบริษัทในเครือ

“ห่วงโซ่คุณค่า” หมายความว่า บรรดากิจกรรมทั้งหลายที่จำเป็นต่อการนำสินค้าหรือการบริการ ออกสู่ผู้บริโภค อาทิ การออกแบบ การผลิตในขั้นตอนต่าง ๆ ในกระบวนการผลิต ซึ่งรวมถึงการแปรสภาพ ทางกายภาพของวัตถุดิบ และการใช้บริการต่าง ๆ ของผู้ผลิต ตลอดจนการนำกลับมาใช้ใหม่ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการดำเนินการภายในราชอาณาจักรไทยหรือไม่ก็ตาม

“ผู้มีส่วนได้เสีย” หมายความว่า บุคคล กลุ่มบุคคล หรือชุมชนที่อาจได้รับผลกระทบจากความเสียหาย ในการเกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมอันมาจากการดำเนินธุรกิจ สินค้าหรือบริการ ขององค์กรธุรกิจ และผู้แทนของบุคคล กลุ่มบุคคล หรือชุมชนดังกล่าวตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัตินี้

“การปรึกษาหารืออย่างมีประสิทธิภาพ” หมายความว่า การปรึกษาหารือโดยสุจริตซึ่งมีการแลกเปลี่ยน ข้อมูลและการโต้ตอบกันทั้งสองฝ่ายอย่างเหมาะสมเพียงพอ

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ที่มี คุณสมบัติตามที่กำหนดในกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการกำกับดูแลการตรวจสอบสิทธิมนุษยชน และสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน

มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม มีอำนาจแต่งตั้งและถอดถอนพนักงานเจ้าหน้าที่ กับออก กฎกระทรวงและระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๕ ในการประกอบกิจการ องค์การธุรกิจต้องเคารพหลักสิทธิมนุษยชนและป้องกันมิให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมด้วยการดำเนินกระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน ทั้งนี้ ให้องค์การธุรกิจปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มาตรฐานระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนตามที่ระบุไว้ในบัญชีแนบท้ายหมายเลข ๑ และมาตรฐานระหว่างประเทศด้านสิ่งแวดล้อมตามที่ระบุไว้ในบัญชีแนบท้ายหมายเลข ๒

การแก้ไขเพิ่มเติมมาตรฐานระหว่างประเทศในบัญชีแนบท้าย ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมตราเป็นกฎกระทรวง โดยพิจารณาสนธิสัญญาที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีเป็นสำคัญ

องค์การธุรกิจควรพิจารณามาตรฐานระหว่างประเทศอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจการของตนประกอบด้วย

มาตรา ๖ วิสาหกิจขนาดใหญ่มีหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้านตลอดห่วงโซ่คุณค่า ด้วยการศึกษวิเคราะห์ความเสี่ยงในการเกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนและความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม และการละเมิดสิทธิมนุษยชนและความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นแล้ว การดำเนินมาตรการเพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพ การติดตามและประเมินผลว่ามาตรการดังกล่าวมีประสิทธิภาพเพียงใด การเปิดเผยข้อมูลอย่างเหมาะสม และการเยียวยาเมื่อเกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ เจื่อนใจ และวิธีการตามบทบัญญัติในหมวด ๒ และระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง วิสาหกิจขนาดใหญ่ต้องจัดลำดับความเสี่ยงในการเกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนและความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม และให้คณะกรรมการออกระเบียบในประเมินความเสี่ยงตามประเภทของธุรกิจหรือพื้นที่ในการประกอบกิจการ

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่อยู่ในห่วงโซ่คุณค่าของวิสาหกิจขนาดใหญ่ ต้องให้ความร่วมมือกับวิสาหกิจขนาดใหญ่รายนั้นในการดำเนินกระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน และวิสาหกิจขนาดใหญ่รายนั้นต้องสนับสนุนและจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นให้แก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมนั้นด้วย

มาตรา ๗ ในการดำเนินการในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้านตามบทบัญญัติในหมวด ๒ และระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด ให้วิสาหกิจขนาดใหญ่จัดให้มีการปรึกษาหารืออย่างมีประสิทธิภาพกับผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเพื่อการนี้ โดยอย่างน้อยต้องมีผู้มีส่วนได้เสียที่น่าจะได้รับผลกระทบมากที่สุดเข้าร่วมด้วย และให้เปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วนและจำเป็นต่อการปรึกษาหารือ ทั้งนี้ บุคคลที่เข้าร่วมการปรึกษาหารืออย่างมีประสิทธิภาพต้องได้รับการคุ้มครองภายใต้กฎหมายป้องกันการฟ้องคดีกลั่นแกล้งหรือกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อมูลและรายชื่อของผู้มีส่วนได้เสียที่เข้าร่วมการปรึกษาหารือต้องปกปิดไว้เป็นความลับ

ในกรณีที่ไม่สามารถปรึกษาหารือกับผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้แทนของผู้มีส่วนได้เสียได้ ให้วิสาหกิจขนาดใหญ่ดำเนินการปรึกษาหารือกับผู้ทรงคุณวุฒิที่สามารถให้ข้อมูลอันน่าเชื่อถือได้

ผู้มีส่วนได้เสีย ผู้แทนของผู้มีส่วนได้เสียที่ได้รับการแต่งตั้ง หรือผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วแต่กรณี มีสิทธิร้องขอให้องค์กรธุรกิจเปิดเผยข้อมูลเห็นว่าจำเป็นต่อการปรึกษาหารือตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง

การปรึกษาหารืออย่างมีประสิทธิภาพไม่เป็นการตัดสิทธิอื่นๆ ของลูกจ้างตามกฎหมายแรงงาน

การดำเนินการตามมาตรานี้ไม่กระทบต่อสิทธิในความลับทางการค้าขององค์กรธุรกิจตามพระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. ๒๕๔๕

มาตรา ๘ กรณีของบริษัทในเครือ บริษัทแม่ที่มีหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้จะดำเนินการแทนบริษัทในเครือบางส่วนหรือทั้งหมดก็ได้ หากบริษัทในเครือนั้นมีหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

หากบริษัทแม่ดำเนินการแทนบริษัทในเครือตามวรรคหนึ่ง บริษัทแม่และบริษัทในเครือต้องปฏิบัติ ดังนี้

(๑) เปิดเผยข้อมูลที่เป็นทั้งหมดและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) มีการรับรองว่า บริษัทในเครือปฏิบัติตามนโยบายด้านการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้านของบริษัทแม่ โดยอาจปรับให้เหมาะสมกับลักษณะของกิจการของแต่ละองค์กรธุรกิจ

(๓) มีการรับรองว่า บริษัทในเครือได้ผนวกนโยบายดังกล่าวเข้าเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายการบริหารหรือการบริหารความเสี่ยงของตน โดยต้องระบุหน้าที่ของบริษัทแม่ที่จะต้องดำเนินการไว้อย่างชัดเจนด้วย

การที่บริษัทแม่ดำเนินการแทนบริษัทในเครือตามมาตรานี้ ไม่เป็นการยกเว้นความรับผิดชอบของบริษัทในเครือตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่น

มาตรา ๙ ในกรณีที่วิสาหกิจขนาดใหญ่มีการประกอบกิจการในห่วงโซ่คุณค่านอกราชอาณาจักรไทย ให้วิสาหกิจรายนั้นมีหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ในส่วนที่อยู่นอกราชอาณาจักรไทยด้วย

มาตรา ๑๐ กลุ่มบุคคลหรือองค์กรธุรกิจต่างด้าวที่ประกอบกิจการในประเทศไทยโดยไม่มีสถานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายไทย ให้มีหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย หากมีรายได้ในประเทศไทยเข้าข่ายเป็นวิสาหกิจขนาดใหญ่ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๑ รัฐวิสาหกิจตามนัยแห่งพระราชบัญญัติการกำกับดูแลและบริหารรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๖๒ ให้ถือว่าเป็นวิสาหกิจขนาดใหญ่ภายใต้พระราชบัญญัตินี้ และให้มีหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

หมวด ๒

กระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน

มาตรา ๑๒ วิสาหกิจขนาดใหญ่ต้องประกาศนโยบายด้านกระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้านต่อสาธารณะภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ และต้อง

ผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายการบริหารหรือการบริหารความเสี่ยง ทั้งนี้ นโยบายดังกล่าวต้องมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(๑) แผนการดำเนินกระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน โดยจะแบ่งเป็นแผนระยะสั้น แผนระยะกลาง และแผนระยะยาวก็ได้

(๒) แนวปฏิบัติ (code of conduct) ในการดำเนินธุรกิจที่เคารพหลักสิทธิมนุษยชนและคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

(๓) วิธีการศึกษาวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงในการเกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนและความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมในการดำเนินธุรกิจตลอดทั้งห่วงโซ่คุณค่า

(๔) ผู้มีส่วนได้เสียที่น่าจะได้รับผลกระทบจากการดำเนินธุรกิจมากที่สุด

ในกรณีที่องค์กรธุรกิจมีสถานะเป็นวิสาหกิจขนาดใหญ่หลังจากที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับไปแล้ว ให้องค์กรธุรกิจดังกล่าวประกาศนโยบายภายในหนึ่งปีนับแต่วันสิ้นปีบัญชีปีแรก

วิสาหกิจขนาดใหญ่ต้องพิจารณาแก้ไขและปรับปรุงนโยบายตามวรรคหนึ่งให้เหมาะสมภายในกรอบระยะเวลาที่สมควร และอย่างน้อยหนึ่งครั้งทุก ๆ สองปี โดยคำนึงถึงความเสี่ยงในการเกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนและความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมที่อาจเปลี่ยนแปลงไปในช่วงเวลาดังกล่าว รวมทั้งผลลัพธ์จากการดำเนินการตามมาตรา ๑๔

มาตรา ๑๓ วิสาหกิจขนาดใหญ่ต้องศึกษาวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงในการเกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชน ความเสี่ยงในการเกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงการละเมิดสิทธิมนุษยชนและความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมที่ได้เกิดขึ้นจริง ตลอดทั้งห่วงโซ่คุณค่า ทั้งในส่วนที่ตนเป็นผู้ก่อขึ้นหรือมีส่วนก่อให้เกิดขึ้น และในส่วนที่เกิดขึ้นจากคู่ค้าทางธุรกิจในห่วงโซ่คุณค่าของวิสาหกิจรายนั้น

วิสาหกิจขนาดใหญ่ต้องใช้ข้อมูลเชิงปริมาณ ข้อมูลเชิงคุณภาพ ทรัพยากรที่เหมาะสม รายงานจากหน่วยงานภายนอกที่เชื่อถือได้ ข้อมูลจากคู่ค้าทางธุรกิจในห่วงโซ่คุณค่า ข้อมูลจากผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้แทนที่ได้รับการแต่งตั้งที่ได้จากการปรึกษาหารืออย่างมีประสิทธิภาพ และข้อร้องเรียนจากผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้แทนที่ได้รับการแต่งตั้งตามมาตรา ๑๙ ทั้งนี้ วิสาหกิจขนาดใหญ่อาจเน้นการขอข้อมูลจากคู่ค้าทางธุรกิจที่มีความเสี่ยงสูงที่สุดในการเกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมก็ได้

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง วิสาหกิจขนาดใหญ่อาจเลือกดำเนินการในส่วนที่มีความจำเป็นเร่งด่วนมากที่สุดในห่วงโซ่คุณค่าก็ได้ ทั้งนี้ ต้องเป็นส่วนที่มีผลกระทบร้ายแรงที่สุดและมีความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นมากที่สุด โดยประเมินจากความร้ายแรงของผลกระทบ จำนวนผู้ได้รับผลกระทบ ขอบเขตของความเสียหาย และระดับของผลกระทบอันไม่อาจแก้ไขได้ในภายหลัง ในการกำหนดว่าส่วนใดมีความจำเป็นเร่งด่วนมากที่สุด ให้วิสาหกิจขนาดใหญ่ดำเนินการปรึกษาหารืออย่างมีประสิทธิภาพกับผู้มีส่วนได้เสีย

ในการประเมินความเสี่ยงตามวรรคหนึ่ง ให้วิสาหกิจขนาดใหญ่ระบุประเด็นปัญหาที่มีผลกระทบร้ายแรงที่สุดและมีความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นมากที่สุด โดยคำนึงถึงความร้ายแรงของผลกระทบ จำนวนผู้ได้รับผลกระทบ ขอบเขตของความเสียหาย และระดับของผลกระทบอันไม่อาจแก้ไขได้ในภายหลัง

หน้าที่ตามมาตรานี้ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่การประกาศนโยบายตามมาตรา ๑๒ และต้องดำเนินการซ้ำอย่างน้อยทุก ๆ สองปี

มาตรา ๑๔ เมื่อวิสาหกิจขนาดใหญ่ได้ศึกษาวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงตามมาตรา ๑๓ แล้วให้วิสาหกิจรายนั้นดำเนินการที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชนและความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม หรือหากไม่อาจป้องกันได้ทั้งหมด เพื่อลดความเสี่ยงลงให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

ในการกำหนดมาตรการที่ต้องดำเนินการ ให้วิสาหกิจขนาดใหญ่พิจารณาปัจจัยดังต่อไปนี้

(๑) ลักษณะของความเสี่ยงว่า เป็นความเสี่ยงที่เกิดจากตน หรือเป็นความเสี่ยงที่ตนมีส่วนก่อให้เกิดขึ้น หรือเป็นความเสี่ยงที่เชื่อมโยงโดยตรงกับการประกอบกิจการในห่วงโซ่คุณค่าของตน

(๒) อำนาจต่อรองของตนกับคู่ค้าทางธุรกิจที่อาจเป็นผู้ก่อให้เกิดความเสี่ยงหรือมีส่วนก่อให้เกิดขึ้น

(๓) ส่วนที่เกิดความเสี่ยงขึ้นในห่วงโซ่คุณค่า

วิสาหกิจขนาดใหญ่อาจพิจารณาปรับปรุงระบบบริหารจัดการ และจัดฝึกอบรมให้แก่คู่ค้าทางธุรกิจ หรือช่วยเหลือให้เข้าถึงการฝึกอบรม โดยเฉพาะในกรณีที่คู่ค้าทางธุรกิจเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในกรณีที่ต้องกำหนดตามแนวปฏิบัติหรือแผนป้องกันส่งผลกระทบต่อความอยู่รอดของคู่ค้า วิสาหกิจขนาดใหญ่ ควรพิจารณาให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมตามความเหมาะสมและเพื่อการนี้ โดยเฉพาะ เช่น การให้สินเชื่อโดยตรง การให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ การรับประกันการสั่งซื้ออย่างต่อเนื่อง หรือการให้ความช่วยเหลือในการเข้าถึงสินเชื่อ

การยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจ ให้กระทำเป็นทางเลือกสุดท้ายในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการลดความเสี่ยงลงได้อย่างมีนัยสำคัญเท่านั้น ทั้งนี้ วิสาหกิจขนาดใหญ่ควรพิจารณาด้วยว่า ผลกระทบอันคาดหมายได้จากการยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจนั้นอาจก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมที่ร้ายแรงยิ่งขึ้นหรือไม่ หากเป็นเช่นนั้น วิสาหกิจรายนั้นไม่จำเป็นต้องระงับหรือยุติความสัมพันธ์ทางธุรกิจ

ในการกำหนดว่าจะใช้มาตรการใด ให้องค์กรธุรกิจดำเนินการปรึกษาหารืออย่างมีประสิทธิภาพกับผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้แทนที่ได้รับการแต่งตั้ง

ในกรณีจำเป็น องค์กรธุรกิจจะพิจารณาปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิต วิธีการจัดซื้อจัดจ้าง วิธีจัดจำหน่าย หรือนโยบายบริหารความเสี่ยงก็ได้ เพื่อป้องกันมิให้ก่อความเสี่ยงในการเกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนและความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม หรือป้องกันมิให้ตนมีส่วนก่อให้เกิดความเสี่ยงดังกล่าว

ให้คณะกรรมการออกแนวทางเกี่ยวกับมาตรการที่วิสาหกิจอาจดำเนินการเพื่อช่วยเหลือวิสาหกิจขนาดกลางและวิสาหกิจขนาดย่อมในห่วงโซ่คุณค่าของตน

มาตรา ๑๕ ในการดำเนินการมาตรการตามมาตรา ๑๔ หากวิสาหกิจขนาดใหญ่ไม่สามารถดำเนินการมาตรการเพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงทั้งหมดพร้อมกันได้ ให้วิสาหกิจขนาดใหญ่ดำเนินการแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบร้ายแรงและมีความเสี่ยงว่าจะเกิดขึ้นมากที่สุดเป็นลำดับแรก โดยประเมินจากความร้ายแรงของผลกระทบ จำนวนผู้ได้รับผลกระทบ ขอบเขตของความเสียหาย และระดับของผลกระทบ อันไม่อาจแก้ไขได้ในภายหลัง ตามมาตรา ๑๓ มาตรการแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบร้ายแรงและมีความเสี่ยง

ว่าจะเกิดขึ้นมากที่สุด ต้องดำเนินการโดยพลัน หลังจากที่มีการศึกษาและประเมินความเสี่ยงไปแล้ว หลังจากนั้นให้ดำเนินการในประเด็นอื่น ๆ เพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชนและความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม โดยให้ดำเนินการในกรอบระยะเวลาที่เหมาะสม

ให้คณะกรรมการอกระเบียบกำหนดแนวทางการประเมินความร้ายแรงและความเสี่ยงในการเกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม โดยอาจจำแนกตามประเภทธุรกิจ หรือพื้นที่ที่ประกอบกิจการ และให้คณะกรรมการปรับปรุงระเบียบดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง

มาตรา ๑๖ วิสาหกิจขนาดใหญ่ต้องติดตามผลและประเมินประสิทธิภาพของมาตรการที่ดำเนินการตามมาตรา ๑๔ และ ๑๕ อย่างต่อเนื่อง และต้องกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจนเพื่อใช้ในการประเมินประสิทธิภาพ

มาตรา ๑๗ หากปรากฏว่าการประกอบกิจการของวิสาหกิจขนาดใหญ่ก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือเกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม ให้วิสาหกิจรายนั้นดำเนินการเยียวยาแก่เหยื่อที่ได้รับผลกระทบ ในกรณีที่วิสาหกิจขนาดใหญ่มีส่วนก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม ให้วิสาหกิจรายนั้นร่วมดำเนินการเยียวยาด้วย

การเยียวยาตามวรรคหนึ่งต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เหยื่อที่ได้รับผลกระทบ ชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมกลับคืนสู่สถานะเดิมก่อนเกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือเกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมให้ได้มากที่สุด โดยอาจเป็นการชดเชยเป็นเงินหรือโดยวิธีการอื่นก็ได้ และให้รวมถึงการชดเชยค่าใช้จ่ายให้แก่หน่วยงานของรัฐที่ได้ดำเนินการเยียวยาไปภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วย

ในการดำเนินการเยียวยา ให้วิสาหกิจขนาดใหญ่ปรึกษาหารืออย่างมีประสิทธิภาพกับบุคคลหรือชุมชนที่ได้รับผลกระทบ หรือผู้แทนที่ได้รับการแต่งตั้ง

การดำเนินการเยียวยาตามมาตรานี้ต้องกระทำโดยพลัน ไม่ว่าจะการดำเนินการกระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้านจะอยู่ในขั้นตอนใด

ในกรณีที่การละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการของคู่ค้าทางธุรกิจในห่วงโซ่คุณค่า วิสาหกิจขนาดใหญ่จะพิจารณาให้การเยียวยาหรือใช้อำนาจต่อรองของตนเพื่อจัดให้มีการเยียวยาก็ได้

มาตรา ๑๘ วิสาหกิจขนาดใหญ่ต้องจัดทำรายงานสรุปข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับการดำเนินการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน และยื่นต่อคณะกรรมการภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันสิ้นปีบัญชี โดยรายงานฉบับแรกต้องยื่นภายในสี่ปีนับแต่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

รายละเอียดและรูปแบบของรายงาน ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด โดยต้องออกภายในสองปีนับแต่พระราชบัญญัติมีผลใช้บังคับ ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการคำนึงถึงระดับความเสี่ยงในการเกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนและความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมในแต่ละประเภทธุรกิจ หรือในแต่ละพื้นที่ที่ประกอบกิจการเป็นสำคัญ

ในกรณีที่วิสาหกิจขนาดใหญ่ได้จัดทำรายงานด้านความยั่งยืน ซึ่งมีข้อมูลครอบคลุมกระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้านแล้ว วิสาหกิจรายนั้นจะยื่นรายงานดังกล่าวแทนก็ได้

หากเนื้อหาของรายงานสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนดตามวรรคสอง และให้กระทำได้เท่าที่คณะกรรมการยอมรับ

รายงานการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้านที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ให้เปิดเผยต่อสาธารณะเพื่อให้ตรวจสอบ คัดสำเนา และขอรับรองสำเนาได้

วิสาหกิจขนาดใหญ่ต้องเก็บรักษารายงานและเอกสารหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนหรือสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้านเป็นระยะเวลาอย่างน้อยสิบปีนับแต่วันที่ได้อื่นรายงานต่อคณะกรรมการ

มาตรา ๑๙ วิสาหกิจขนาดใหญ่ต้องจัดให้มีช่องทางการร้องเรียนที่เหมาะสม โดยผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้แทนที่ได้รับการแต่งตั้งสามารถยื่นข้อร้องเรียนเกี่ยวกับความเสี่ยงในการเกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม หรือความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนและความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นแล้ว ไม่ว่าจะเกิดขึ้นจากการประกอบกิจการของวิสาหกิจรายนั้น บริษัทในเครือ หรือคู่ค้าทางธุรกิจในช่วงโซ่คุณค่า

ช่องทางการร้องเรียนตามวรรคหนึ่ง ต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

- (๑) ผู้มีส่วนได้เสียซึ่งเป็นผู้ใช้งานมีความรู้สึกเชื่อมั่นในการใช้ช่องทางนี้
- (๒) ผู้มีส่วนได้เสียซึ่งเป็นผู้ใช้งานสามารถเข้าใช้งานได้อย่างเท่าเทียมกัน ทั้งนี้ ผู้ที่มีอุปสรรคในการเข้าใช้งานต้องได้รับความช่วยเหลือที่จำเป็น
- (๓) มีการเปิดเผยขั้นตอนการดำเนินการต่อสาธารณะอย่างชัดเจน รวมถึงระยะเวลาโดยประมาณในแต่ละขั้นตอน
- (๔) ผู้ร้องเรียนหรือผู้แทนที่ได้รับการแต่งตั้งสามารถเข้าถึงข้อมูล คำแนะนำ และความรู้ที่จำเป็นต่อการยื่นข้อร้องเรียนให้ได้มากที่สุด
- (๕) มีการแจ้งความคืบหน้าให้แก่ผู้ร้องเรียนหรือผู้แทนที่ได้รับการแต่งตั้ง และให้ข้อมูลที่เพียงพอเกี่ยวกับประสิทธิภาพของช่องทางการร้องเรียน
- (๖) ผลลัพธ์ของการร้องเรียนหรือการเยียวยาต้องสอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศตามมาตรา ๕

หากปรากฏว่าข้อร้องเรียนตามวรรคหนึ่งมีมูล ให้วิสาหกิจขนาดใหญ่ตรวจสอบโดยไม่ชักช้าและดำเนินการเยียวยาแก่เหยื่อที่ได้รับความเสียหาย หรือดำเนินมาตรการที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยง แล้วแต่กรณี และให้แจ้งผลการดำเนินการแก่ผู้ร้องเรียนโดยตรง

ผู้ร้องเรียนมีสิทธิในการปรึกษาหารือกับวิสาหกิจเกี่ยวกับข้อร้องเรียนของตน

ให้คณะกรรมการออกระเบียบกำหนดแนวทางการจัดให้มีช่องทางการร้องเรียนตามมาตรา

มาตรา ๒๐ วิสาหกิจขนาดใหญ่จะทำสัญญาที่มีข้อสัญญากำหนดให้คู่สัญญาปฏิบัติตามแนวปฏิบัติ (code of conduct) ด้านสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมของตนก็ได้ หากคู่สัญญาเป็นวิสาหกิจขนาดกลางหรือขนาดย่อม ข้อสัญญาดังกล่าวต้องมีความเป็นธรรม สมเหตุสมผล และไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่มีเหตุ

อันสมควร ทั้งนี้ วิสาหกิจขนาดใหญ่ต้องพิจารณาด้วยว่า สัญญาตามวรรคนี้มีมาตรการที่เหมาะสมในการดำเนินกระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้านหรือไม่

ในกรณีที่วิสาหกิจขนาดใหญ่ดำเนินการตรวจสอบการปฏิบัติตามสัญญาตามวรรคหนึ่ง และคู่ค้าทางธุรกิจเป็นวิสาหกิจขนาดกลางหรือขนาดย่อม ให้วิสาหกิจขนาดใหญ่ชำระค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบโดยบุคคลภายนอกด้วย ทั้งนี้ คู่ค้าทางธุรกิจอาจจะเผยแพร่ผลการตรวจสอบให้กับองค์กรธุรกิจอื่น ๆ ก็ได้ หากได้ร่วมชำระค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบ หรือหากวิสาหกิจขนาดใหญ่ให้ความยินยอม

การดำเนินการตามมาตรานี้ต้องไม่กระทบต่อสิทธิในความลับทางการค้าขององค์กรธุรกิจตามพระราชบัญญัติความลับทางการค้า พ.ศ. ๒๕๔๕

มาตรา ๒๑ วิสาหกิจขนาดใหญ่จะดำเนินการในขั้นตอนหนึ่งขั้นตอนใดของกระบวนการตามหมวดนี้ร่วมกับองค์กรธุรกิจอื่นก็ได้ โดยกระทำผ่านโครงการความร่วมมือในระดับอุตสาหกรรมในแต่ละภาคธุรกิจ โครงการความร่วมมือหลายฝ่าย (multi-stakeholder initiative) หรือโครงการในลักษณะอื่น และอาจเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องต่อการดำเนินการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้านให้แก่ผู้เข้าร่วมโครงการ

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ไม่เป็นการยกเว้นความรับผิดชอบของวิสาหกิจแต่ละราย

ในกรณีที่วิสาหกิจขนาดใหญ่ดำเนินการตามวรรคหนึ่ง วิสาหกิจรายนั้นควรมีหน้าที่ต้องปรึกษาหารืออย่างมีประสิทธิภาพกับลูกจ้างของตน

มาตรา ๒๒ ในการดำเนินกระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน วิสาหกิจขนาดใหญ่จะใช้บริการตรวจสอบจากบุคคลภายนอกที่เป็นอิสระก็ได้

บุคคลภายนอกที่จะให้บริการตรวจสอบต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- (๑) ปฏิบัติงานตามหลักวิชาชีพและเป็นอิสระจากวิสาหกิจที่ถูกตรวจสอบอย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาด
- (๒) ไม่มีผลประโยชน์ขัดกันและปลอดจากอิทธิพลภายนอก
- (๓) ประสบการณ์และความรู้ในเรื่องสิทธิมนุษยชนหรือสิ่งแวดล้อม
- (๔) ต้องมีความรับผิดชอบต่อคุณภาพและความน่าเชื่อถือของผลการตรวจสอบ

การใช้บริการจากบุคคลภายนอกตามมาตรานี้ ไม่เป็นการยกเว้นความรับผิดชอบของวิสาหกิจขนาดใหญ่หากมีกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๓

คณะกรรมการกำกับดูแลการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน

มาตรา ๒๓ ให้มีคณะกรรมการกำกับดูแลการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน ประกอบด้วย

- (๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นประธานกรรมการ

(๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นรองประธานกรรมการ

(๓) กรรมการโดยตำแหน่ง ๕ คน ได้แก่ (๑) ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (๒) อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ (๓) อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน (๔) อธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า (๕) ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิไม่น้อยกว่า ๖ คน ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในด้านการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน นิติศาสตร์ การคุ้มครองสิ่งแวดล้อม พาณิชยศาสตร์ การบัญชี หรือด้านอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรธุรกิจสามารถปรับปรุงการจัดการห่วงโซ่คุณค่า

ให้อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพเป็นเลขานุการของคณะกรรมการ

มาตรา ๒๔ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละห้าปี

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

มาตรา ๒๕ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุด เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๖) ขาดการประชุมสามครั้งติดต่อกันโดยไม่มีเหตุอันสมควร

กรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติเช่นเดียวกันเข้าดำรงตำแหน่งแทน และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิดำรงตำแหน่งครบวาระแล้ว แต่ยังไม่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการแต่งตั้ง

มาตรา ๒๖ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในกรณีที่ประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานเป็นประธานในที่ประชุม หากรองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การลงมติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

คณะกรรมการต้องมีการประชุมอย่างน้อยปีละ ๓ ครั้ง

มาตรา ๒๗ คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณารายงานการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน

(๒) พิจารณาและวินิจฉัยคำร้องเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อสอบสวนคำร้องเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

รวมทั้งวางระเบียบการสืบสวนและสอบสวนของคณะอนุกรรมการสอบสวน

(๔) เรียกบุคคลมาให้ข้อเท็จจริง คำอธิบาย คำแนะนำ หรือความเห็น

(๕) พิจารณากำหนดโทษปรับทางปกครอง รวมทั้งฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

(๖) แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(๗) เสนอแนะต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในการออกกฎกระทรวงตามพระราชบัญญัตินี้

(๘) กำหนดรูปแบบของแบบสอบถามที่องค์กรธุรกิจนำไปใช้ในการดำเนินกระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้านในห่วงโซ่คุณค่า

(๙) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อให้คำแนะนำแก่องค์กรธุรกิจในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือแต่งตั้งคณะอนุกรรมการอื่นเพื่อดำเนินการเฉพาะเรื่องตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

(๑๐) ออกระเบียบหรือประกาศเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๒๘ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการสอบสวนขึ้นหนึ่งคณะหรือหลายคณะ เพื่อพิจารณาคำร้องเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ โดยประกอบด้วยบุคคลที่มีความรู้และประสบการณ์ในด้านนิติศาสตร์ การคุ้มครองสิ่งแวดล้อม พาณิชยศาสตร์ การบัญชี หรือสาขาอื่นที่จำเป็น เข้าร่วมเป็นอนุกรรมการ ให้ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือบุคคลที่ประธานมอบหมายทำหน้าที่เป็นประธานในแต่ละคณะอนุกรรมการ และให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นทั้งอนุกรรมการสอบสวนและเลขานุการ

ให้คณะอนุกรรมการสอบสวนมีอำนาจหน้าที่สอบสวนการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ และเมื่อคณะอนุกรรมการสอบสวนเห็นว่าสอบสวนเสร็จแล้ว ให้ทำความเห็นพร้อมสำนวนเสนอคณะกรรมการภายในสิบสองเดือนนับแต่วันที่คณะกรรมการแต่งตั้ง เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นให้ขยายได้อีกไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินหกเดือน และให้บันทึกเหตุผลและความจำเป็นในการขยายเวลาไว้ในสำนวนด้วย

การปฏิบัติหน้าที่ จำนวน คุณสมบัติ และลักษณะต้องห้ามของคณะอนุกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๙ บุคคลใดจะยื่นคำร้องเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ต่อคณะกรรมการก็ได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการตามที่คณะกรรมการกำหนดไว้ในระเบียบ โดยต้องออกภายในสองปีนับแต่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ บุคคลที่ยื่นคำร้องต้องได้รับการคุ้มครองภายใต้กฎหมายป้องกันการฟ้องคดีกลับแก่งหรือกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ในกรณีที่มีคำร้องว่าวิสาหกิจขนาดใหญ่ไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการพิจารณาและวินิจฉัยคำร้อง ถ้าคณะกรรมการวินิจฉัยว่า วิสาหกิจนั้นกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้มีคำสั่งกำหนดโทษปรับทางปกครอง หรือมีคำสั่งให้ดำเนินการตามมาตรการที่เหมาะสม ซึ่งหากฝ่าฝืนจะมีโทษปรับทางปกครอง ทั้งนี้ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการต้องประกาศเป็นการสาธารณะด้วย

ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องมีการสอบสวน ให้คณะอนุกรรมการสอบสวนที่ได้รับแต่งตั้งเร่งดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริง และรายงานความคืบหน้าของสำนวนต่อคณะกรรมการ

วิสาหกิจที่ได้รับคำสั่งของคณะกรรมการมีสิทธิอุทธรณ์ โดยเสนอคดีต่อศาลปกครองภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำสั่ง

มาตรา ๓๐ หากปรากฏต่อวิสาหกิจขนาดใหญ่ว่าได้กระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ วิสาหกิจรายนั้นอาจดำเนินมาตรการที่จำเป็นเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ได้ และอาจยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการเพื่อขอให้วินิจฉัยยกเว้นโทษปรับตามพระราชบัญญัตินี้ได้

คณะกรรมการมีอำนาจวินิจฉัยยกเว้นโทษปรับในการกระทำความผิด หากการสอบสวนได้ความว่าวิสาหกิจรายนั้นไม่ได้ตั้งใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงในการก่อความเสียหายแก่ผู้ที่ถูกละเมิดสิทธิ

การวินิจฉัยคำร้องขอตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการอาจกำหนดเงื่อนไขที่วิสาหกิจขนาดใหญ่ต้องปฏิบัติตามเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ รวมถึงมีอำนาจดำเนินการสืบสวนตามพระราชบัญญัตินี้เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงก่อนจะดำเนินการวินิจฉัยต่อไป

ขั้นตอนการยื่นคำร้องขอและรายละเอียดของคำร้องขอตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และคณะกรรมการกำหนด โดยต้องกำหนดภายในสองปีนับแต่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ

หากปรากฏว่าวิสาหกิจขนาดใหญ่ตามวรรคหนึ่งได้ถูกฟ้องเป็นคดีแพ่งหรือคดีอาญาเนื่องจากข้อเท็จจริงเดียวกันกับที่เป็นเหตุตามคำร้อง และการฟ้องคดีนั้นมีขึ้นก่อนที่องค์กรธุรกิจจะยื่นคำร้องขอตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการยุติการพิจารณายกเว้นการเปรียบเทียบปรับ แต่ให้สอบสวนพฤติการณ์ขององค์กรธุรกิจต่อไปตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๑ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ หรือไม่มาชี้แจงข้อเท็จจริงตามมาตรา ๒๗ หรือไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินห้าแสนบาทต่อการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเป็นรายครั้ง ทั้งนี้ โทษปรับทางปกครองตามมาตรานี้ไม่เป็นการยกเว้นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๔

มาตรการส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน

มาตรา ๓๒ ให้คณะกรรมการจัดทำเว็บไซต์กลางเพื่อให้ข้อมูลแก่องค์กรธุรกิจที่จำเป็นต่อการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ รวมถึงคำถามที่พบบ่อย โดยต้องมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม มีหน้าที่ในการรักษาเว็บไซต์ตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๓๓ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อให้คำแนะนำแก่องค์กรธุรกิจในการดำเนินกระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน และตอบข้อสอบถามขององค์กรธุรกิจ ตามมาตรา ๒๗

การรับคำแนะนำและการดำเนินการสอบถามคณะอนุกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบของคณะกรรมการ

มาตรา ๓๔ ในการดำเนินกระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน วิสาหกิจขนาดใหญ่มีสิทธิได้รับมาตรการส่งเสริมและสนับสนุน ดังต่อไปนี้

(๑) สิทธิประโยชน์ด้านภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(๒) สิทธิประโยชน์ตามมาตรการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ

(๓) สิทธิประโยชน์อื่นตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการได้รับสิทธิประโยชน์ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๕ ในการปฏิบัติตามมาตรา ๖ วรรคสาม วิสาหกิจขนาดกลางและวิสาหกิจขนาดย่อม อาจยื่นคำร้องขอรับเงินช่วยเหลือจากกองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. ๒๕๔๓

หมวด ๕

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๓๖ วิสาหกิจขนาดใหญ่รายใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๒ ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งล้านบาท

มาตรา ๓๗ วิสาหกิจขนาดใหญ่รายใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ หรือมาตรา ๑๘ ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินห้าล้านบาท

มาตรา ๓๘ วิสาหกิจขนาดใหญ่รายใดยื่นรายงานตามมาตรา ๑๘ ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งล้านบาท

มาตรา ๓๙ ในการกำหนดโทษปรับ คณะกรรมการต้องพิจารณาลักษณะ ความร้ายแรง และระยะเวลาของการกระทำความผิด ความร้ายแรงของความเสียหายที่เกิดจากการกระทำความผิด มาตรการต่าง ๆ ที่วิสาหกิจได้ดำเนินไปแล้วเพื่อช่วยเหลือคู่ค้าทางธุรกิจเป็นการเฉพาะ ความร่วมมือกับวิสาหกิจอื่น ๆ ในการแก้ไขความเสียหายที่เกิดขึ้น มาตรการการเยียวยาที่วิสาหกิจได้ดำเนินไปแล้ว การจัดลำดับความเร่งด่วนของประเด็นปัญหาที่ได้กำหนดไว้ ผลกำไรที่เกิดจากการกระทำความผิด หรือการขาดทุนที่หลบเลี่ยงไปได้ อันเนื่องมาจากการกระทำความผิด การกระทำความผิดก่อนหน้าของวิสาหกิจรายนั้น และเหตุเพิ่มโทษหรือเหตุผลโทษอื่น ๆ ตามสถานการณ์ของการกระทำความผิด

มาตรา ๔๐ ความรับผิดตามพระราชบัญญัตินี้ไม่ยกเว้นความรับผิดตามประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือกฎหมายอื่น

มาตรา ๔๑ ภายในสิบปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ให้มีการทบทวนพระราชบัญญัตินี้ เพื่อพิจารณาว่าวิสาหกิจขนาดกลางและวิสาหกิจขนาดย่อมสมควรมีหน้าที่ดำเนินการกระบวนกรตรวจสอบ สิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้านหรือไม่

เหตุผลที่จำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

(สำหรับใช้ในเอกสารประกอบร่างพระราชบัญญัติ เพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา)

องค์กรธุรกิจมีบทบาทสำคัญต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย แต่การดำเนินกิจการขององค์กรธุรกิจนั้นควรเป็นไปอย่างยั่งยืน ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม และไม่ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชน อันรวมถึงสิทธิแรงงานและสิทธิของชุมชน อย่างไรก็ตาม ความเสียหายรุนแรงจากการดำเนินธุรกิจที่ไม่ยั่งยืน ยังคงปรากฏอยู่มากในปัจจุบัน ปัญหาการใช้แรงงานบังคับ การใช้แรงงานเด็ก การละเมิดสิทธิในที่ดิน การทำลายป่า และสภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัยยังคงเป็นปัญหาร้ายแรงในห่วงโซ่อุปทานในระดับโลก การดำเนินมาตรการเชิงสมัครใจขององค์กรธุรกิจไม่เพียงพอต่อการแก้ไขปัญหาเหล่านี้ รวมทั้งกฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องจำนวนมากยังมิได้กำหนดให้องค์กรธุรกิจต้องดำเนินการป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชนในเชิงรุก

มาตรฐานระหว่างประเทศที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง อาทิ หลักการชี้แนะแห่งสหประชาชาติ ว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights) แนวปฏิบัติขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนาสำหรับวิสาหกิจข้ามชาติว่าด้วยการดำเนินธุรกิจที่มีความรับผิดชอบ (OECD Guidelines for Multinational Enterprises on Responsible Business Conduct) และแนวปฏิบัติในการตรวจสอบธุรกิจอย่างรอบด้านขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา สำหรับการดำเนินธุรกิจที่มีความรับผิดชอบ (OECD Due Diligence Guidance for Responsible Business Conduct) ต่างก็ได้เน้นย้ำความสำคัญของการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน โดยถือว่าเป็นเครื่องมือหลักในการป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชนและป้องกันความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วยการศึกษาวิเคราะห์ความเสี่ยง การดำเนินมาตรการในเชิงรุกเพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยง และการให้การเยียวยาในกรณีที่เกิดความเสียหายขึ้นจริง นอกจากนี้ ประเทศไทยในฐานะภาคีแห่งสนธิสัญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนหลายฉบับมีพันธกรณีในการคุ้มครองสิทธิของบุคคล และเพื่อให้เป็นไปตามพันธกรณี

ดังกล่าว ประเทศไทยสมควรตรากฎหมายเพื่อกำหนดให้องค์กรธุรกิจดำเนินการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้านในห่วงโซ่คุณค่าของตน ตามความเห็นทั่วไป ฉบับที่ ๒๔ (General Comment No 24) ว่าด้วยพันธกรณีของรัฐภายใต้กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ในบริบทของกิจกรรมทางธุรกิจ

ทั้งนี้ การดำเนินกระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้านภาคบังคับนั้น มีผลต่ออยู่หลายประการต่อองค์กรธุรกิจ ประการหนึ่งซึ่งเป็นที่รู้จักดีและมีความสำคัญอย่างยิ่ง ได้แก่ การทำให้องค์กรธุรกิจสามารถแข่งขันกันได้อย่างเท่าเทียม กล่าวคือ องค์กรธุรกิจที่เริ่มดำเนินการตามกระบวนการไปแล้ว มักจะประสบปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้นในระยะแรก แต่คู่แข่งทางธุรกิจที่เพิกเฉยความเสี่ยงในการเกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนและความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมกลับได้เปรียบในส่วนนี้ ด้วยเหตุนี้ การมีกฎหมายเชิงบังคับจะเป็นการประกันว่าองค์กรธุรกิจที่มีหน้าที่ตามกฎหมายทุกองค์กรในตลาดจะต้องปฏิบัติหลักเกณฑ์เดียวกัน บนฐานของความคาดหวังที่เหมือนกัน¹

แม้ว่าองค์กรธุรกิจจะมีค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้นจากการดำเนินกระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน แต่การดำเนินการเช่นนี้จะช่วยลดความเสี่ยงด้านกฎหมาย ด้านการเงิน และด้านชื่อเสียงให้แก่องค์กรธุรกิจ ทั้งนี้ ในปัจจุบันบริษัทต่าง ๆ ในหลายประเทศเริ่มถูกดำเนินคดีในศาลมากขึ้น หรือถูกเรียกร้องจากนักลงทุนและองค์กรภาคประชาสังคมมากยิ่งขึ้น ยกตัวอย่างเช่น การฟ้องคดีต่อบริษัท เซลล์เกี่ยวกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การฟ้องคดีต่อบริษัท Kik จากเหตุการณ์ไฟไหม้โรงงาน และการฟ้องคดีต่อบริษัทผลิตเครื่องแต่งกายหลายยี่ห้อจากปัญหาการใช้แรงงานบังคับ การดำเนินกระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้านจะช่วยลดความเสี่ยงในการถูกฟ้องคดี ซึ่งรวมถึงความเสี่ยงในด้านชื่อเสียงขององค์กรธุรกิจด้วย ทั้งจะช่วยลดปัญหาความไม่แน่นอนของห่วงโซ่อุปทาน และช่วยเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้แก่การดำเนินธุรกิจ² นอกจากนี้ การตรากฎหมายในเรื่องนี้ จะทำให้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องมีฐานอำนาจทางกฎหมายที่ชัดเจนในการสร้างแรงจูงใจแก่วิสาหกิจขนาดใหญ่ และดำเนินมาตรการช่วยเหลือวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมด้วย

สำหรับภาคธุรกิจของประเทศไทยนั้น การดำเนินกระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้านจะช่วยดึงดูดนักลงทุนและผู้บริโภค โดยเฉพาะนักลงทุนในกลุ่ม ESG ที่มีความคาดหวังต่อบริษัทในการบริหารความเสี่ยงในเรื่องสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อม³ ทั้งจะช่วยเสริมสร้างผลการดำเนินธุรกิจในระยะยาวและเพิ่มความแข็งแกร่งของธุรกิจ ทั้งนี้ ผลการศึกษาวิจัยพบว่า การดำเนิน

¹ . OECD, *OECD Due Diligence Guidance for Responsible Business Conduct* (2018) available at <https://www.oecd.org/en/publications/oecd-due-diligence-guidance-for-responsible-business-conduct_15f5f4b3-en.html>

² Smit et al, *Study on Due Diligence Requirements through the Supply Chain* (2020) available at <<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/8ba0a8fd-4c83-11ea-b8b7-01aa75ed71a1/language-en>>.

³ Principles for Responsible Investment, *Annual Report 2021* (2021) available <<https://www.unpri.org/annual-report-2021>>.

นโยบายด้าน ESG ที่มีประสิทธิภาพนั้นจะช่วยลดค่าใช้จ่าย ช่วยพัฒนาผลการประกอบกิจการ และเสริมสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า⁴

นอกจากนี้ การบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานอย่างยั่งยืนภายใต้กระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชน และสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้านยังมีผลดีอื่น ๆ อีก อาทิ จะช่วยสร้างความไว้วางใจให้กับผู้มีส่วนได้เสีย ช่วยดึงดูดผู้มีความสามารถ ทั้งจะเป็นการเปิดตลาดใหม่ ๆ ในส่วนการจัดซื้อจัดจ้างในภาครัฐ เนื่องจากในปัจจุบัน ภาครัฐในหลายประเทศมักจะกำหนดเงื่อนไขเรื่องกระบวนการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน และภาครัฐกิจของประเทศไทยยังจะได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติตามกฎหมายที่สอดคล้องกับกฎหมายของสหภาพยุโรป หากมีการส่งออกสินค้าไปยังคู่ค้าในสหภาพยุโรป หรือส่งออกในห่วงโซ่อุปทานของบริษัทในสหภาพยุโรป

⁴ Friede, Busch & Bassen, ‘ESG and Financial Performance: Aggregated Evidence from More Than 2000 Empirical Studies’ (2015) 5 *Journal of Sustainable Finance & Investment* 210, 210-233.

บัญชีแนบท้ายพระราชบัญญัติส่งเสริมการค้าเงินธุรกิจที่มีความรับผิดชอบ พ.ศ.

บัญชีหนึ่ง

มาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

- ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights)
- กติกาสากลว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights)
- กติกาสากลว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights)
- ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิชนเผ่าพื้นเมือง (Universal Declaration on the Rights of Indigenous Peoples)
- ปฏิญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศว่าด้วยหลักการและสิทธิขั้นพื้นฐานในการทำงาน (ILO Declaration on Fundamental Principles and Rights at Work)

บัญชีแนบท้ายพระราชบัญญัติส่งเสริมการค้าเงินธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อ พ.ศ.

บัญชีสอง

มาตรฐานสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ

- ปฏิญญาริโอว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (The Rio Declaration on Environment and Development)
- กรอบอนุสัญญาองค์การสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (UN Framework Convention on Climate Change)
- ความตกลงปารีส (Paris Agreement)
- อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ (The Convention on Biological Diversity) และกรอบงานคุนหมิง-มอนทรีออลว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพของโลก (Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework)
- อนุสัญญาองค์การสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย (The UN Convention to Combat Desertification)
- มาตรฐาน ISO ว่าด้วยระบบการจัดการทางสิ่งแวดล้อม
- มาตรฐานระหว่างประเทศของสถาบันการเงินเพื่อปกป้องสิ่งแวดล้อมและสังคม (The International Finance Corporation's Environmental and Social Performance Standards)
- ยุทธศาสตร์โลกว่าด้วยการจัดการสารเคมีระหว่างประเทศ (Strategic Approach to International Chemicals Management (SAICM))